
Piirangutega või piiranguteta?

18. jaanuar 2019

FinanceEstonia korraldas neljapäeval, 17. jaanuaril erakondade tipp-poliitikute ja arvamussliidrite arutelu „Eesti pensionisüsteem – lammutada või ehitada?“, kus kõlas ka mõte, et pensionifondide tulemust on mõjutanud liiga ranged investeerimispiirangud ning nende leevendamine (või nende kaotamine sootuks) võimaldaks pensionifondidele otsida suuremat tootlust.

Kui esmapilgul võib selline ettepanek kõlada osakuomanike vaatenurgast väga äärmuslikuna, siis regulaatoritele ei ole see debatt võõras, vaid on olnud ka enne laual. Võib tõepoolest argumenteerida ka selliselt, et mida annab finantsinstrumentide turgude arengute juures pealkirjade tasemel (nt aktsia, võlakiri jne) investeerimispiirangute kehtestamine, kui konkreetse investeeringuga seotud võimalus ja risk sellest (pealkirjast) tõekindlalt ei sõltu ning eeldab igal juhul investeeringusse sisse vaatamist. Hoolsuskohustusest tulenevad nõuded ei kaoks seejuures kuhugi, kus fondivalitsejal on kohustus käituda osakuomanike parimates huvides ning tema tegevus ja selle kontroll on allutatud üldisele temalt oodatavale kutsestandardile.

Eesti kontekstis võiks ka argumenteerida, kas see võimaldaks pensionifondidel paremini otsida investeerimisvõimalusi Eesti majandusse. Riskina nähakse sellise lahendi puhul asjaolu, et oluline osa investeeringuid võib kanduda mittelikviidsetesse väärt-paberitesse, mille väärtuse hindamine ei ole nii läbipaistev ja üheselt määratletav kui see on kaubeldavate finantsinstrumentide puhul. See omakorda võib halvematel juhtudel väljenduda pensionifondi väärtuse manipulatsioonis.

Andre Nõmm